

IN MEMORIAM: LUCIA-MONICA ALEXANDRESCU (1938-2007)

Au fost numai câteva zile, înaintea tristului eveniment, când Monica mi-a telefonat – în cele mai normale condiții de comunicare dintre noi – împărtășindu-mi preocupările sale, între care, nu în ultimul rând, măsurile ce le va lua, pentru sezonul estival de la anul, împotriva caniculei. Fost-a canicula mai puternică decât ea, neașteptând provocarea așteptată? Numai Dumnezeu știe! Ca un fulger, iscat din seninul ce a pârlit totul în jur și în noi, a venit vestea că Monica – neînfricată Monica – a cedat în fața implacabilului.

Lucia-Monica Alexandrescu s-a născut pe 14 aprilie 1938 la București ca fiică a compozitorului Ion Alexandrescu, un om de talent, deschis și mereu binevoitor, așa cum l-am cunoscut în calitate de coleg la Uniunea Compozitorilor. Am convingerea că aceste trăsături au fost moștenite de Monica, potențate fiind de temperamentul acesteia înclinat spre ludic și spre umor, totul controlat însă cu inteligență și de cultura sa solidă reprezentând contrafortul a ceea ce reprezenta în spiritul său rigoarea și onestitatea științifică.

A studiat la Conservatorul din București, după care, în cadrul Institutului de Folclor, a fost redactor al revistei de specialitate din această instituție, marcând astfel o parte a predestinării sale, aceea de a fi fost un factor hotărâtor în consolidarea prestigiului altor două reviste – de data aceasta ale Institutului de Istoria Artei: *Studii și cercetări de istoria artei* și *Revue Roumaine d'Histoire de l'Art*, la care a fost, succesiv, secretar de redacție (1974-1989) și redactor-șef (1990-1997). Orice material destinat publicării în aceste reviste trecea „prin mână” sa. Câți autori, mai ales dintre cei tineri, nu au avut de învățat că numai ideile concepute eseistic nu sunt suficiente pentru a asigura coerența expunerii și probitatea științifică, dacă nu sunt asigurate arsenalul regulilor de trimitere la surse, de considerare critică precisă a acestora, mergându-se până la amănunțele citării, sublinierii și ale corpului de literă, pentru a nu mai vorbi de unitatea și de probitatea aparatului bibliografic.

Funcția sa de bază în Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” al Academiei Române a fost însă aceea de cercetător științific principal (1969-1999), precedată de aceea de documentalist (1964-1969). S-a integrat cu ardoare spiritului de echipă ce domnea în sectorul de muzică al Institutului, fără reticențe și aere individualiste mai ales în timpul în care coordonatorul acestui sector a fost Mircea Voicana. A contribuit, alături de colegi și unii colaboratori externi, la un proiect de cercetare sociologică – o noutate pentru momentul acela – concretizat în volumul colectiv *Muzica și publicul* (1976), unde era cosemnatară și coordonatoare, alături de Mircea Voicana și Vladimir Popescu Deveselu.

A publicat și câteva studii individuale și a susținut comunicări științifice (inclusiv la *Simpozionul internațional de muzicologie „George Enescu”* și în sesiunile din care au rezultat volumele *Enesciana*). Socotesc că aceste contribuții sunt relativ puține raportându-ne la cunoștințele sale, la potențialul său muzicologic. Principala explicație a unei astfel de situații o reprezintă cunoscuta sa exigență față de subiectul tratat, față de sine însăși. Cel mai edificator exemplu îl reprezintă anii buni pe care i-a consacrat valorificării notițelor zilnice ale lui Alfred Alessandrescu. De importanța acestor însemnări și-a dat seama, dat fiind potențialul lor documentar care, odată cunoscut, vine să umple goluri de informație fie ele și datorate unei perioade relativ recente. În plus, precizările fără cusur și indubitabile aduse de muzician corectează, în multe (prea multe) cazuri, informații greșit lansate pe piață. Din păcate, numai vreo trei studii au fost publicate pe tema „însemnărilor lui Alfred”, cum îl numea Alexandrescu pe înaintașul său omonim. Rămâne de datoria noastră, a foștilor săi colegi, să valorificăm plenar acest lăsământ, sperând numai să ne putem situa la înălțimea exigențelor cercetătoarei.

Și pentru a nu lăsa impresia că am lansat iresponsabil, la început, noțiunea ludicului ca fiind costructurală firii sale, îmi permit să evoc aici o întâmplare simpatică. Prin anii '60 sau, poate, '70, vizitându-mi soția și pe colegii ei, la Institut, am fost antrenat de Monica într-un joc al improvizării (apelând și la dezacordatul pian din sector) de scenete operistice, pe texte *ad hoc* și pe parodierea precisă a stilului mozartian, verdian sau puccinian. Și vă asigur că nimeni nu era doar auditor ci și performer... Și erau în încăpere nu doar cei „de la muzică”, ci și unii din alte sectoare. Regizorul era, evident, Monica!

Poate că această rememorare va avea darul să ne descrețească frunțile și să nu încheiem această ultimă întâlnire cu colega noastră într-o atmosferă de requiem, de prohodire, în speranța că Dumnezeu o va așeza, după cum i-a fost viața și după bunătatea sufletului ei, în rândurile dreptilor. Dumnezeu să o odihnească!

GHEORGHE FIRCA